

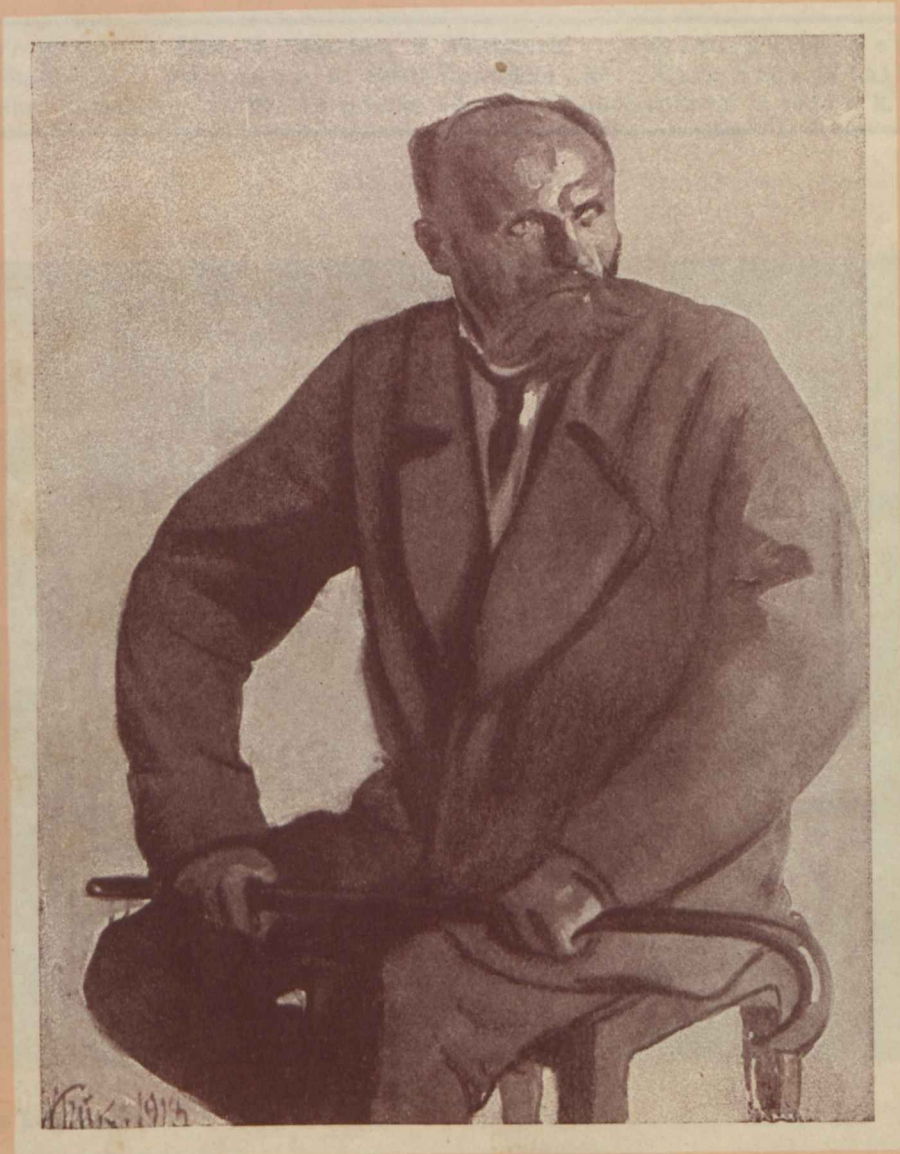
HIND 20 MARKA

:U 212

NOORUSMAA

ÕESTI NOORSOO AJAKIRI

TEINE AASTAKÄIK

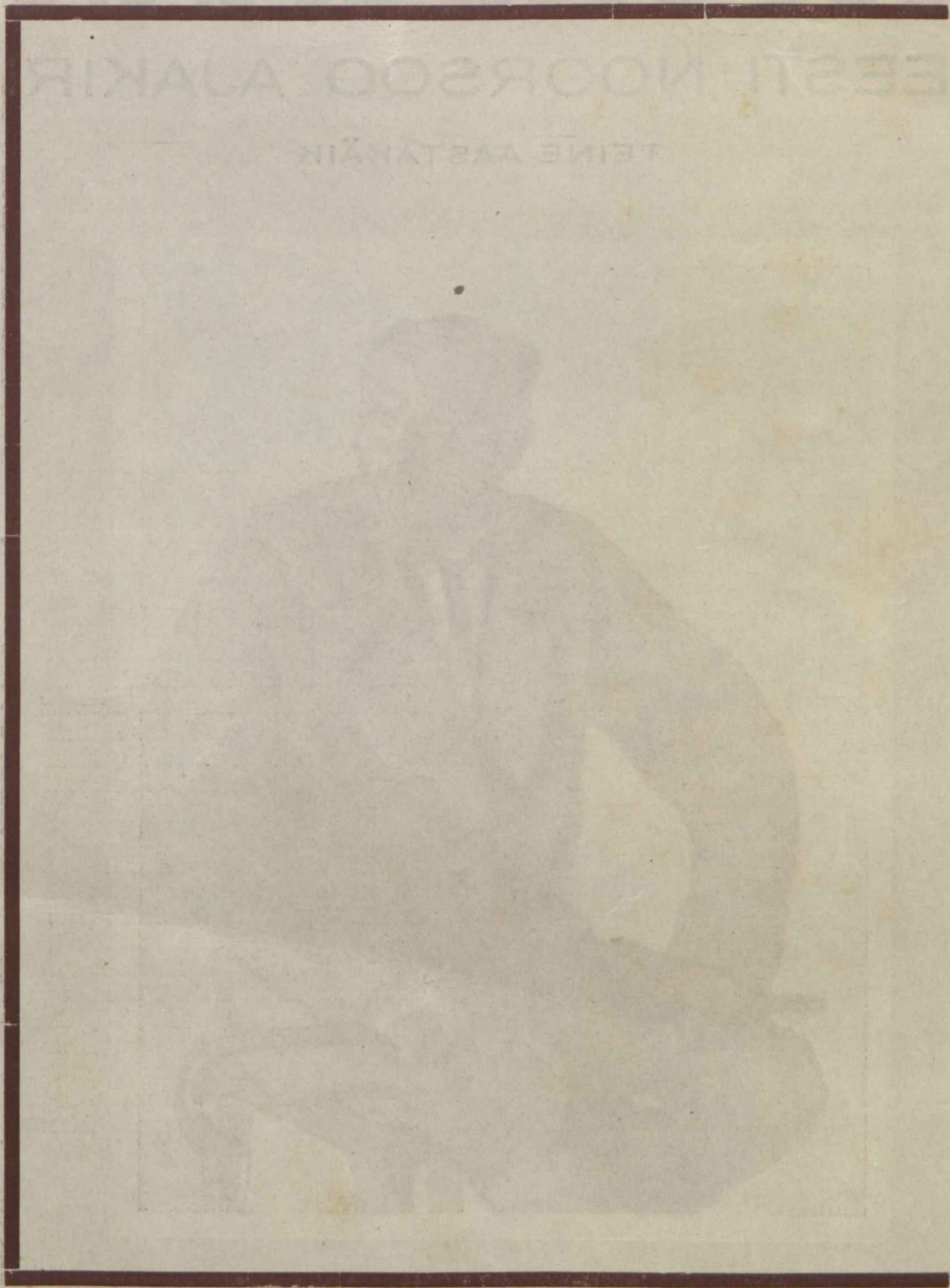
NR. 16

LÕIKUSEKUU

1927

S I S U:

A. Chamisso — Peeter Slemiil. Eesti keele M. Laarman. — M. Aleksa —
Liivimaa Šveitsis — Linnupüük Itaalias. — P. Rosegger — Eesliajamine.
Eesti keele E. M. — Jutt jänesest — Spordi ringvaade. — Male. — Kabe.

Kaanel: Nikolai Triik, Ants Laipmani portree.

NOORUSMAA

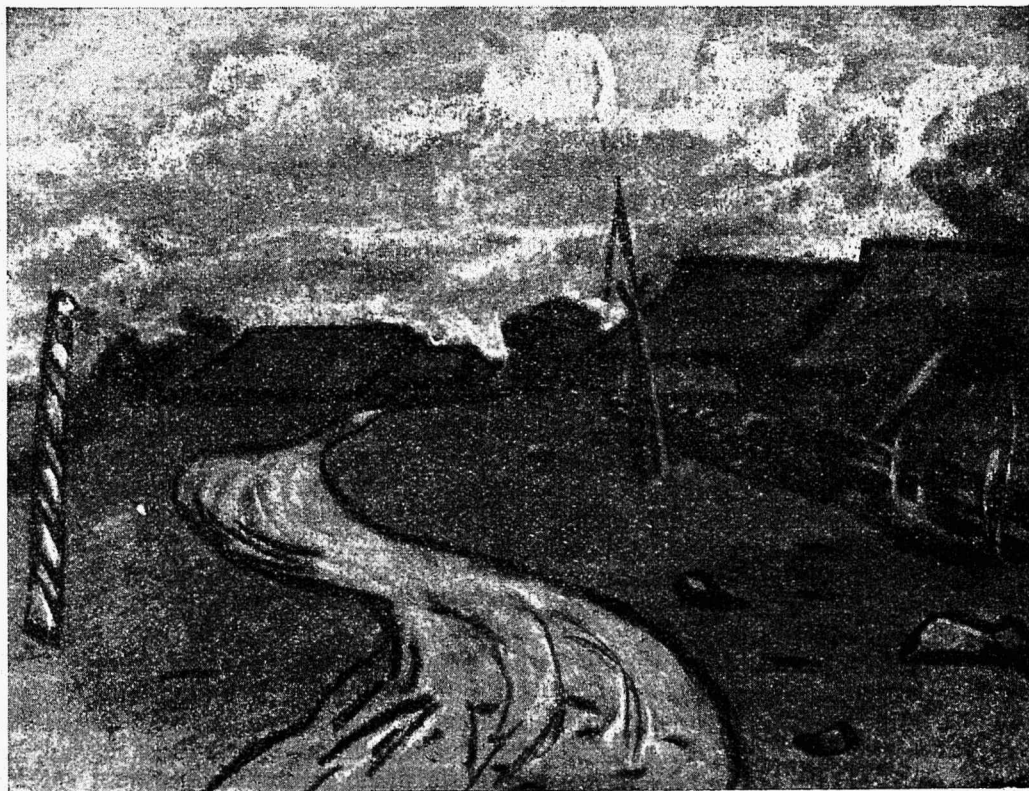
EESTI NOORSOO AJAKIRI

Nr. 16.

Lõikusekuu

1927.

Toimetuse liikmed: J. Käis, M. Laarman, E. Martinson. :: Vastutav toimetaja: E. Martinson. :: Väljaandja: Eesti Õpetajate Liit. :: Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, Rataskaevu nr. 22. Toimetuse kõnetunnid esmaspäeval ja reedel k. 12—1.

Ants Laipman

Küla

Peeter Šlemili kummaline lugu.

Adelbert von Chamisso. Eesti keele M. Laarman.

Pärast õnnelikku, aga mulle siiski õige rasket merisõitu jõudsin lõppeks sadamasse. Olles paadiga maale jõudnud, võtsin oma väikese varanduse, lit-susin end läbi kihavast rahvahulgast ning läksin ligemasse madalasse majja, mille ees nägin rippuvat sildi. Nõudsin tuba. Teener mõttis mind pilguga ja viis mu üles katuse alla. Lasksin anda endale värsket vett ja kirjeldada täpselt, kus leiaksin härra Thomas Johni. — „Põhjavärava ees, esimene maja paremat kätt, suur uus maja valgest ja punasest marmorist, paljude sammastega.“ — Hüva.

Aeg oli veel varajane. Nõörisin lahti oma kompsu, riietusin oma parimasse ülikonda, pistsin tasku soovituskirja ja läksin kohe teele mehe juure, kelle loot-sin olevat endale kasuliku.

Kui läksin üles mööda pikka Põhja-uulitsat ja jõudsin väravani, nägin varsi vilkuvat sambaid läbi roheline — nõnda siis, siin, mõtlesin ma. Pühkisin tolmu jalgadelt taskurätikuga, säädsin korda kaelarätiku ja tõmbasin jumala nimel kella. Uks lkargas lahti. Lävel kuulati mind üle, uksehoidja teatas mu tulekust ja mulle sai osaks au, et mind kutsuti parki, kus härra John jalutas väikese seltskonnaga.

Tundsin kohe selle mehe ta sünni-pärasest eneserahu hiilgusest. Ta võttis mu hästi vastu, nagu kunagi rikas vaest kirikurotti, pöördus isegi minu poole ja muust seltskonnast siiski lahkumata võttis mult pakutud kirja. — „Nii, nii! mu vennalt. Ma pole kaua temast midagi kuulnud. Ta ometi on terve? — Sää!,“ jatkas ta edesi seltskonnale, ootamata mu vastust, „sinna lasen püstitada uue maja.“ Ta murdis pitsati ja võttis edesi osa kõnelusest, mis pöördus rik-kusele.

„Kes pole vähemasti miljoni pere-mees, vabandatagu mu väljendust, see on kelm!“ lausus ta vahele. — „Oo, kui õige!“ hüüdsin mina täis ülevoolavat tunnet. See talle vististi meeldis, sest ta naeratas mulle ja ütles: „Jääge siia,

armas sõber, pärast mul vahest leidub aega ütelda, mis mõtlen siin sellest“ — ta näitas kirjale, mille pistis tasku ja pöördus siis jälle seltskonna poole. — Ta pakkus ühele noorele daamile käe, teised härrad hoolitsesid teiste iluduste eest, igauks leidis endale sobiva ja min-di öitsvale roosidega kaetud künkale.

Kellelegi raskuseks olemata ma sam-musin neile järele, sest ükski hing ei teind minust väljagi. Seltskond oli vä-ga rõõmus, vallatati, naljatati, kõneldi tähtsalt kergemeelsest asjust ja täht-saist sageli kergemeelselt ning eriti tuli kuuldavale mõnusaid nalju eemalviibi-vaist sõbrust ja nende suhteist. Olin sää! seks liig võõras, et saada kuigi pal-ju sest aru, ja päälegi küllalt mures ja endasse pöördud, et oleks jätkund mõt-teid sääraseile mõistatusile.

Jõudsin roosivarvikuni. Kaunis Fanni, kes oli päevakangelanna, tahtis isemeelsusest murda ühe roosioksa isik-likult. Ta vigastas end ühel okkal ja na-gu punaseist roosest voolas purpur ta õrnast käest. See juhus viis kogu selts-konna ärevusse. Otsiti inglise plaastrit. Üks vaikne, kõhn, pikavõitu vanaldane mees, kes kõrval kaasas käis ja keda siinamaani vaevalt olin märgand, pistis kohe käe hallist siidist vanafranki kuue hõlmtaskusse, võttis säält välja väikese tasku, avas selle ja ulatas daamile au-pakliku kummardusega nõutud asja. See võttis pakutu ilma vähemagi tänuta ja tähelepanelikkuseta andja vastu, haav seoti ja mindi üles künkale, mille harjalt taheti nautida vaadet üle pargi roheline labürindi mõõtmatule ookea-nile.

Vaade oli tõesti suurepärane ja här-randlik. Horisondil ilmus tumeda vee ja taevasina vahele hele punkt. „Pikk-silm siia!“ hüüdis John ja enne veel, kui hüüde pääle ilmund teenerkond sai ha-kata liikuma, pistis hall mees käe aland-likult kuetasku, tõmbas säält välja ilusa dollondi ja andis härra Johnile.

Viimane teatas seda silmale säädes, et too olevat laev, mis eile välja sõit-

nud ja mida vastased tuuled hoidvat sadama suunas tagasi. Pikksilm käis käest kätte, ei jõudnud aga enam omanikuni. Vaatlesin meest imestuses ega mõistnud kuis võis tulla nii suur instrument nii väikesest taskust. Kellelegi aga see ei paistnud hämmastav ja keegi ei teind halli mehega enam tegemist kui minu endagagi.

Toodi karastusi, kõikide maavööde kõige haruldasemaid puuvilju kalleis vaases. Kergesti viisakalt pöördus härra John teist korda minu poole: „Sööge aga, merel te seda ei saand.“ Kummardusin, tema aga seda enam ei näind, kuna juba kõneles kellegi teisega.

Meeleldi oleks oldud künkaveerul oleva murul vastu all laiutuvat maastikku, kui poleks kardetud maa niiskust. Keegi seltskonnast arvas, et oleks jumalik, kui oleksid mahalootamiseks käepärast türgi vaibad. Soov veel polnud lõpuni välja üteldud, kui halli kuuega mehel juba käsi oli taskus. Tagasihoidliku, isegi alandliku ilmega tõmbas ta säält välja rikkalikult kullaga läbikujutud vaiba. Teenijad võtsid selle vastu, nagu peakski see olema nõnda ja laotasid ta soovitud kohale. Pikema jututa seltskond asetus sellele. Hämmastunult vaatlesin jälle meest, taskut ja vaipa, mis oli üle kahekümne sammukikk ja üle kümne lai. Hõõrusin silmi ja ei teadnud mis pidin sest mõtlema, eriti sellest, et keegi ses kõiges ei leidnud midagi hämmastavat.

Meeleldi oleksin tahtnud ligemaid teateid mehest ja küsind kes ta on, ei teadnud aga kellegi poole pöördä, sest kartsin isandaid teenijaid samuti kui teenivaid isandaid. Lõppeks võtsin südame rindu ja astusin ühe noore mehe juure, kes mulle välimuselt paistis vähemtähtsana ja kes seisis sagedamini üksi. Tasa palusin mulle ütelda, kes on too lahke hallis riides mees. — „See, kes näeb välja nagu rätsepa nõelast joosnud niidiots?“ — „Ja, too, kes seisab üksi.“ — „Seda ma ei tunne,“ vastas ta mulle ja keeldudes pikemast jutust pöördus mujale ja kõneles üksikõikest asjust kellegi teisega.

Päike hakkas nüüd palavamini paistma ja tegema daamidele vaeva. Ilus

Fanni pöördus hooletult halli mehe poole, kellega siamaani keegi veel polnud rääkind ja küsis kergemeelselt, kas tal vahest pole telki kaasas. Mees vastas talle nii sügava kummardusega, nagu näidataks talle üles teenimata au ja juba tal oligi käsi taskus, kust nägin nüüd tulevat välja ridvad, nõörid, raudvärgi, lühidalt kõik, mis on vajaline toredaima telgi ehitamiseks. Noorisandad aitasid selle tõmmata üles, ta kattis kogu vaiba — ja keegi ei leidnud ses midagi ebaharilikku.

Mul kaua juba oli õudne ja jube tunne ja see valdas mu lõpulikult, kui nägin järgmise lausunud soovi järel tulevat ta taskust kolm ratsahobust, — ütlen sulle kolm kaunist suurt musta hobust sadulaga ja riistadega...! Mõtles, jumala pärast! Kolm saduldatud hobust samast taskust, kust juba olid tulnud plaastritasku, pikksilm, kakskümmend sammukikk ja kümme lai kirjatud vaip, sama suur telk kõige sinna juure kuuluvaga! Kui ei kinnitaks seda kõike olevat näind oma silmaga, siis sa ei usuks seda.

Olgugi, et mees oli ise nii alandlik ja häbelik, ja et teised kinkisid talle nii vähe tähelepanu, siiski ta kahvatu kuju, millest ma ei saand pöördä silmi, muutus mulle nii õudseks, et ei suutnud seda taluda kauemini.

Tegin otsuseks salaja lahkuda seltskonnast, mis mu kõrvalise osa juures näis olevat kerge. Tahtsin pöördä tagasi linna, et homme uuesti katsuda õnne härra Johni juures ja julguse korral ka hallist mehest ligemalt pärida. Õnnestuks mul aga äraminek!

Olin juba tõepoolest õnnelikult hiilind läbi roosivarviku künkalt alla ja heitsin uuriva pilgu ümberringi, kuna kartsin end muruplatsil käimisel tabatavat. — Kuis aga ehmusin, kui nägin tulevat hallikuuelist meest mu järel otse minu sihis. Ta võttis mu ees mütsi maha ja kummardas nii sügavasti, kuis seda keegi veel polnud teind. Polnud kahtlust, et ta tahtis mind kõnetada ja ma ei saand jäme olemata seda takistada. Võtsin ka mütsi maha, kummardasin samuti ja seisin nagu kivisammal paljapäi päikeses. Täis hirmu vah-

tisin teda üksisilmi ja olin nagu lind mao võlus. Tal endal näis olevat väga piinlik. Mahalöödud pilguga ta kummardas veel mitu korda, astus ligemale ja hakkas kõnelema tasase ja ebakindla häälega, peaaegu kerjavas toonis.

„Kui härra suudaks vabandada mu pääletükkivuse, et julgen tulla tuttav olemata teie jutule, mul aga on üks palve teile. Lubage armulikult —“ — „Aga jumala pärast, mu härra,“ hüüdsin omas hirmus, „mis võin teha mina mehele, kes —“ kohmetusime mõlemad ja punastasime, nagu näis mulle.

Pärast hetkelist vaikimist ta võttis jälle sõna: „Selle lühikese aja kestes, kus nautisin teie ligiduses viibimise õnne, vaatlesin palju kordi rääkimata imestusega seda ilusat, ilusat varju, mis päikese käes heidate endast suuruguse põlgusega. Tore vari teie jalgade juures, lubage endale seda ütelda. Andke andeks mulle mu häbematu julgus. Kas ei oleks teie nõus müüma mulle oma varju?“

Ta vaikis ja mul käis pää veskiratana ringi. Mis pidin arvama sest varjuostmise ettepanekust? Ta on hull, arvasin ma. Ja teise alandlikkusele kõige vastavamas toonis ütlesin ma:

„No-noh, hää sõber, kas teil pole oma varjust veel küllalt? Pean seda väga erakorralist laadi kaubaks.“ Ta hakkas kohe rääkima vahele: „Mul on mõndki taskus, mis härrale ei paista vahest olevat päris väärtusetu. Selle toreda varju eest pean kõrgeima hinna väikeseks.“

Kahm käis must jälle üle, kui ta mainis oma taskut. Ma ei mõistnud enam, kuis olin võind nimetada teda hääks sõbraks. Võtsin jälle sõna ja

katsusin suure viisakusega teha hääks mis võimalik.

„Aga, mu härra, vabandage oma kõigealandlikumat sulast. Ei saa tõesti teie tahtmisest küllalt hästi aru. Kuis saaksin oma varju. —“ Ta peatas mind: „Palun ainult teie luba selle suuruguse varju ülesvõtmiseks. Kuidas seda teen, see on minu mure. Oma tänu tunnistuseks härra vastu lasen valida kõikide mul taskus olevate varanduste seast: siin on võtmerohi, kuradijuur, nõiamargad, röövlitaaler, Rolandi laudlina ja völlumehike. Aga teile see pole veel midagi. Parim juba on Fortunaati uuesti ja hästi parandatud soovikaapekene ja samuti ta õnnekott.“ — „Fortunaati õnnekott!“ hüüdsin talle vahele. Ja kui suur mu hirm ka polnud, selle ainsama sõnaga ta oli võtnud vangi kogu mu mõistuse. Sain pöörituse ja dukatid virvendasid mul silmis. —

„Olge lahke, härra, vaadake ja proovige kotti.“ Ta pistis käe tasku ja tõmbas säält välja kaunis suure kahe tugeva nõõri küljes oleva tugevast nahast õmmeldud kukru ja andis minu kätte.

Pistsin käe kotti ja tõmbasin välja kümme kuldtukatit, veel kord, veel kord ja veel kord kümme dukatit. Ruttu sirutasin talle käe: „Valmis! Kaup küps, võtke koti eest mu vari.“ — Ta lõi käe minu omaga kokku, põlvitas mu ette ja nüüd nägin ta imestusväärse osavusega võtvat varju murult, rullivat kokku ja pistvat tasku. Ta tõusis, kummardas veel korra ja läks roosipöösastiku poole tagasi. Mulle paistis, et kuulsin teda endamisi tasa naervat. Mina aga hoidsin kotti kõvasti nõõrest kinni, mu ümber oli päikeseheledus ja mu meeled olid veel segi.

(Järgneb.)

August Kilgas

Kaks linooliõiget

Päev Liivimaa Šveitsis.

Märkeid rännakult Latviast.

Meinhard Aleksa.

Päev, mille veetsime siin, kujunes kaunimaks ja elamusrikkamaks üldse meie rännakus. Jätsime kompsud Segevoldi jaama ja läksime oma silmaga Liivimaa Šveitsi vaatama, mille ajalooliste lossidega, haruldaselt ilusate Koiva jõe kallastega, kaljude, koobaste, orgude, mägede ja küngastega olime seni vaid kuulujuttude järgi tuttavad. Aegsasti enne mägedesse jõudmist ostisime endile karjapoisikeselt lihtsed kepid, sest olime kuulnud, et nendeta mägiränduril võimatu läbi saada. Varssi jõudsimel Koiva jõe kallastele. Loodus on siin erakordselt ilus. Kõrged järsud mäekuplid vahelduvad sügavate lehtpuudesse peidetud orgudega. Nende vahel lookleb maantee kui siug, kadudes kord hoopis silmist mäekeeru taha, tulles siis taas nähtavale otsekui peitemängu mängiv kärsitu ja vallatu laps. Iga teekäänak tõi silmale uusi üllatusi. Meie esimene peatuskoht pidi olema Gutmanni koobas. Tee sinna läks üle kiirelt voolava Koiva. Lasksime parvemehel endid üle teisele kaldale parvetada.

Umbes 200 meetrit maanteest kaugel asub vana tähelepanuvääriv Gutmanni koobas, mis on õnnestatud Koiva voogude poolt tol ajal, kui Koiva kaldal elasid veel liivlased. Koobas on 11 m. lai ja 19 m. sügav. Selle koopa sügavusest voolab hõbedane ojake, mis vanal paganuse ajal osutus pühaks. Siin supeldi ja selle veega arstiti, ohverdades selle eest raha. Koopa kaljuseintesse on lõigatud palju nimesid koopa külastajate poolt. Seinad on neid täis nii, et meie, kes ka omi „vappe“ tahtsime jäädvustada, pidime omast soovist ruumi puudusel loobuma. Nimede hulgast puudus meile isegi silma Herderi ja Patkuli nimi, kellest viimane mängis suurt osa Läänemeremaade ajaloos. Mõned nimed on hoopis vanad, näiteks 1564. a. pärit. Gutmanni koopast natuke kõrgemal asub väiksem Viktoria koobas, mille Viktor Geil Mai Roosi (meilegi rahva-

raamatu kaudu hästi tuntud) armsam olevat raiunud omale lemmikule, et võimaldada talle paremini näha Segevoldi lossi, kus ta elas aidnikuna. Nende koobaste kohta liigub rahvasuus palju legende. Kui Gutmanni koopas ilusal vaikselt suveõhtul istudes ja hingamist katkestades hakata kuulutama, siis kuulduvat algul nagu vaskiste kellade kuminat ja ebamaist lauluhäält, sulades ühte sulniks muusikaks. Ja inimene, kes neid kuuleb, ei unustavat ealeski noid kummalisi hääli. Ka meie kuulatsime, ent midagi erilist päale veenirekete vulina ja veetilkade kukkumise kaljuseintest polnud kuulda.

Gutmanni koopa juurest matkasime Kremenilossivaremete manu. Nood vanad varemed asuvad Segevoldi vastas Koiva paremal kaldal kõrgel mäel suurte lehtpuude all. Loss on ehitatud 1255. a. ümber. Nende varemete ette jääb üllatunult seisatama mõeldes, millist kolossaalset tööd inimesed juba tol ajal võisid teha. Kremenist Kuradi koopa poole teel olles tuli meile küsimata keegi säälnu elanik teejuhiks. Lahke teejuhi juhatusel matkasime mööda metsaradu ja mägesid Briiveri mäele. Siit avanes võrratu vaade üle ümbruse. Meie ees oli laialdane orgmaastik, mille põhjas sätendasid jõed ja ojad otsekui looklevad hõbedad lindid. Kaugemalt silmapiirilt kerkisid taeva mägede rohelised keeglid. Ja üle mägede, metsade ning orgude põhjamaa mõtlik ja tõsine taevas, kus liikusid hallid pilved kui määrdinud purjed lah-tisel merel. Ent aeg ruttas. Pidime lahkuma, kui ei tahtnud teistest vaatamisvääriolistest kohtadest loobuda.

Mööda varjulisi metsaradu, läbi pak-sudest tihnikutest, üht mäekülge mööda üles, teist alla orgu, joostes ja kõndides, ronides ja hüpates, matkasime Kuradi koopa poole. Koopa ligidusest andsid tunnistust teeäärsetele kaljuseintele turistide poolt „graveeritud“ vastavad pildid. Mu silmi ette on jäänd eriti üks.

Ants Laipman

Rauk

Suur karvase sabaga sarviline kurat, neljajaruline hark seljas, lidub surmahirmus. Hirmu põhjuseks on kikas, kes, istudes silindril, kõigest kõrist kireb. Ent lõppeks olimegi päral. Koobas on umbes sama suur nagu Gutmannigi, viimasest vaid sügavam. Seinad on suitsend, lakke on õonestatud „korstnad“, mille kaudu arvatavasti põrgu suits välja läks. Koopa lävest paari sammu kauguselt langeb äkiline kaljusein otse jõkke. Oma nime olevat koobas saand kuradi mõirgamisest, kes mitte rahul olles oma niiske elamuga olevat kisendand, et ta paneb siin oma tervise nahka. Ent too hää, mida tõesti vahel kuuldavat, sündivat jõe lainete põrkest vastu järsku kaljuseina. Rahvasuu teab veel rääkida, et see koobas olevat vanal ajal olnud röövlite urkaks. Ja selleks on ta enam kui soodus.

Oli üle keskpäeva, kui jätsime Kuradikoopa ja pöörasime tagasi Treydeni poole, kuhu üks osa meist oli juba ennem toitu hankima läind. Paljude erikäikude järele jõudsime näljaselt ja puruväsinult Treydeni võörastemaja „Šveitsi maja“ manu. Nimi sellest, et ehitatud šveitsi mägielamute stiilis. Siin peeti omal ajal igal suvel Liivimaa õpetajate konverentse, mida juhatas tuntud koolimees Zimse. Ent üha tihe-nev vihm ja nurisev kõht sundisid meid õige kiiresti lossivaremetes asuvasse Riia õpetajate puhkekodusse minema, kus olid teised juba ees. Siit õnnestus meil natuke kehakinnitust saada. Olime õnnelikud, kui saime selleks musta leiba, võid ja piima.

Puhkekodus elab praegu vana Läti õpetaja, kellel 50-aastane praktika seljataga. Mees ise on oma ütlemissi ja ka

välimuse järgi veel töövõimeline ja kõbus. Ta oli meist kui naabrite noortest kolleegidest väga huvitatud ja palus meid midagi laulda. Täitsimegi soovi. Päris mugav oli siin valges puhtas saalis istudes laulda, keskustella ja naljatella, päälegi kui aknaruute trummeldas vihm. Vihma lakates, umbes kella 8 paigu õhtul, jätsime lahke pererahva ja mugava ulualuse ning läksime taas teele. Et aega oli rongi minekuks oht-rasti, ei raatsind vaatamata jätta lähedalolevaid lossivaremeid. Seisatime mõttes hetkeks praegu veel hästi säilind lossitorni seesmuses, millist Riia õpetajate ühing kavatses restaureerida ja remonteerida vaatetorni sissesäädmiseks.

See loss on ehitatud 13. sajangul liivlaste vanema Kaupo poolt ja rüüstatud 17. sajangu alul. Ta on ajaloolistest lossidest kõige vanem päale Üksküla. Siin elas ja tegutses munk Teodorik. See, Treydeni, loss oli kindlamaid losse üldse ja ta elas üle palju lahinguid. Ent nüüd?.. Milline vahe praeguse ja tolle aja vahel! Siis tärisesid selles valutamata lossis rüütlite mõõgad ja raudriided, maad kaapisid hirnuvad hobused, õhus kajasid sõdurite pasuna-

hääled, ent nüüd? — Nüüd siin valitseb sügav vaikus. Kisavad siin vast ainult hakid ja öösel huikab öökull õudselt kuskil müüritühemes. Ent meie ei kuulnud sedagi, kuulsime vaid vihmaticade monotoonset pladinat puuksilt kividele. Hardunult ja nukralt lahkusime varemeist.

Mitte kaugel lossist, väikesel künkal, asub vana Treydeni puukirik. Kirik on äärmiselt lihtne, ent tähelepandav selle poolest, et ta lähedal asub „Treydeni neitsi“ — Mai Roosi kalm. Peaaegu igaühele lapseast hästi tuntud lugu Mai Roosist olevat Rainise järgi tõeline. Mai Roosi tapmise kohtuaktid leiduvat endise Liivimaa ülemkohtu arhiivis.

Maanteele jõudnud, lakkas vihm täiesti. Õhtutaevas koguni selgus ja saime näha päikese veerengut. Ilus pilt oli see. Õhtutaevas põles, õhtutaevas hõõgus otsekui hiiglaahi, täis leegitsevaid süsi. Aegamisi, vajudes kadus päike mägedesse. Orud ja mäed seisid vaikselt kui palves. Metsist vaid kuulus käo kukkumist ja lindude häälitusi. Tundsin, kuidas vaikne nukruse laine läbistas mind, oli nagu kahju jätta need mäed ja minna.

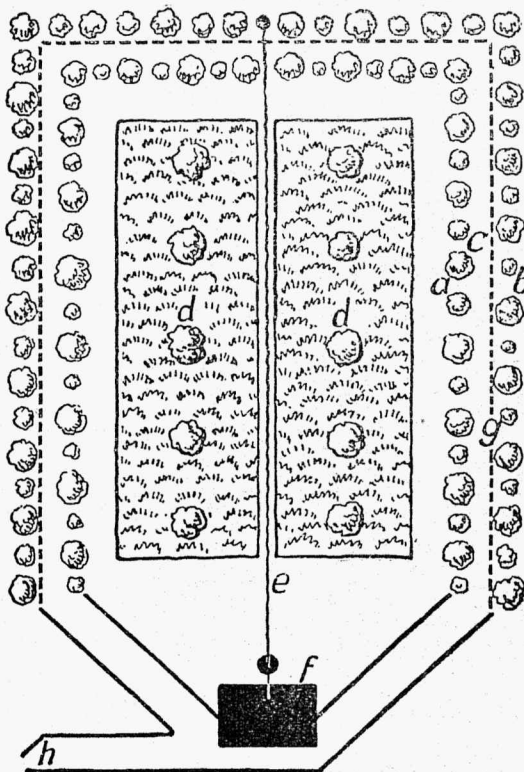
Linnupüük Itaalias.

K. Floerieke järel J. K.

Suur rändamine lindude riigis on algand. Käod, ööbikud, kärbsenapid ja mitmed teised laululinnud jätsid maha oma armsad kodukohad juba lõikusekuus, sest igapäevase toidu vähenemine on tõsiseks hoiatusks, et liginemas külm talv. Pääsukesed lendlevad suurtes parvedes, ja see tähendab, et ka neil tuleb varssi algada pikka, rasket

teel ootavad. Kuid üht teame kindlasti, nimelt seda, et suurem hulk linde hukub rännakul ja tagasi jõuavad meile kevadel ainult vähesed nendest, kes mitmetuhandeliste parvedena sügisel rännakut algavad. Ja kurveim on teadmine, et määratu palju linnukesti hävineb inimese käe läbi, kes neid endale toiduks püüab. Rohkem süüdi linnukeste hävitamises on küll kahtlemata itaallastel, kes juba aastasadade jooksul jahti peavad sügisel Itaaliast läbirändavate linnukeste — vintide, rästaste, punakaelte, põõsaslindude ja ka ööbikute pääle. Imestada tuleb, missugust kavalust, leidlikkust väljendab itaallane, et linnukesti püünistesse meelitada. Üks neist, nõnda nimetatud „roccolo“ on küll hävitavaim, aga nõuab ka ettevalmistusi aastate jooksul. Selle püünise paik valitakse suure hoolega, sest et igas kohas rändlinnud ei peatu. Täisnurgeline maa-ala, 60 m. pikk, 25 m. lai, piiratakse ümber kahekordse põõsaste reaga, mis ei tohi kõrgeks kasvada. Põõsaste vahele jäetakse vaba käik, 1 m. lai. Põõsastest 5—8 m. kaugusel istutatakse ka kaks rida kiiresti kasvavaid puid, nagu pappid, jalakad, pärnad j. t. Kui puud küllalt kõrgeks kasvavad, tõmmatakse nende vahele mattidest katus ja selle alla ümberringi võrk. Niisugusele puudest ja põõsastest ümbritsetud maa-alale istutatakse marjapõõsad ja külvatatakse taimi, mille seemned maiustoiduks lindudele (kanep. moon, ohakad j. t.). Lõppeks ehitatakse ka väike majake, puudest ja põõsastest hästi varjatud, kust kütt jälgib oma saaki.

Et veelgi rohkem meelitada linnukesti püünisesse, asetatakse mitmesse kohta põõsastesse puurides laululinnukesti, kes oma häälitsemisega peavad vabaduses lendavaid seltsilisi juure meelitama. Neid linnukesti hoitakse enne seda pikemat aega pimedates kongides — milline piinamine! — et nad siis värskes õhus ja valguses eriti rõõmsasti sädistaksid. Või jälle lastakse sellesse „aida“ linnukesti, kes nõõri külge seotud. Küti soovil peavad nad üles lendama: selleks on

„Roccolo“ plaan: a — sisemine puurida, b — välimine puurida, c — vaba käik, d — marjapõõsad, e — traatköis, f — püüdjaja onn, g — võrksein, h — sissepääs.

reisi. Kuldnokkadele ei tee veel muret esimesed sügise külmad, sest põõsastikudes, luhtadel ja põldudel leidub veel küllalt toidupoolist, aga hiljem kaovad ka need armsad sulissõbrad meilt.

Raske on meil ette kujutada kõiki neid raskusi ja hädaohti, mis linde pikal

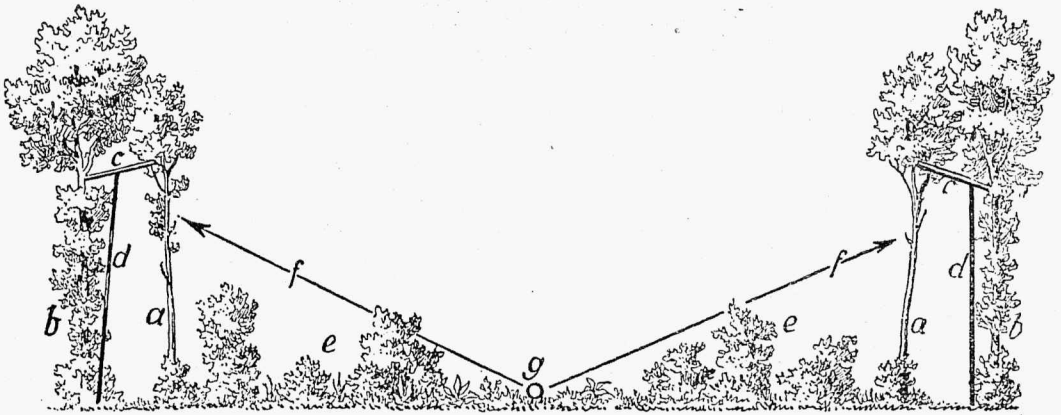
Lindude võrgust väljavõtmine.

küllalt ehmatada linnukest nõõri tõmbamisega. Kuid varsi laskuvad linnukesed tagasi maa päälle, sest nõõr ei lase neil kõrgele tõusta. Jälle võte, millest ainult põlastusega võib mõelda.

Rändlinnud märkavad kõiki neid meelitusi ja paha aimamata lendavad sinna, et puhata ja maitstva toiduga väsind keha kinnitada. Varssi ongi püüdnisse sajad linnukesed kogund. Siis tõstab kütt, kes oma peidupaigast kõike jälgib, hirmsat lärmi. Selleks on tal läbi aia tõmmatud köis, mille külge kinnitatud hulk kellakesi, plekitükke ja

muud, mis raputamisel müra teeksid ja linde üles ajaksid. Ehmund linnud lendavad laiali igale poole ja satuvad aida ümbritsevasse võrku. Säält võtab neid üksikult välja kütt ja saadab kööki, kus neist praadi või mõnd teist itaallasele maitsvat rooga valmistatakse. Keskmiiselt püüab iga kütt sarnase „roccolo'ga“ lindude rännaku ajal 3000—4000 lindu!

Kurb, väga kurb on kuulda, kuidas halastamatult hävitatakse meie laululinnukesi Itaalias ja ka teistel lõunamaadel. Linnupüük on itaallastel samasuguseks lõbusajaks, nagu meilgi kütti-

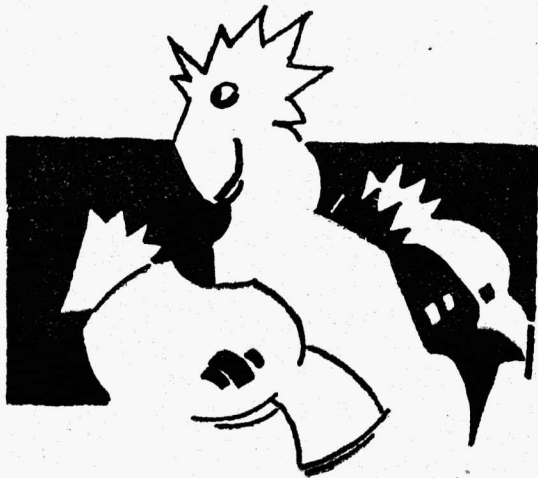

„Roccolo“ läbilõige: a – sisemine puurida, b – väline puurida, d – võrk, e – marjapõõsad, f – lindude lendusiht, g – traatkõis.

mine, ja vaevalt võiks loota, et näit. uute säadustega võiks täiesti ära keelda lindude püüdmise. Kui küsida itaallaselt, miks ta teeb nii viisi, siis vastaks ta enesekaitseks järgmiselt: „1. linnuliha on odav rahvatoit; suurem hulk Itaalia elanikke on nii vaesed, et ei jaksagi teist liha endale osta. 2. linnud, keda püütakse hulgaviisi, on meile kahjulikud ja hävitavad viinamarja ja puuviljade saaki: kui meie neid ei sööks, sööksid nad meid. 3. linnupüük on meil igivana harjumus, ja seda rahva seast välja kiskuda ei ole võimalik. 4. aasta-

sadade jooksul on meil linde püütud, ja ometi ei ole selle tõttu ükski linnuliik hävinend.“

Võib olla ongi need itaallaste väited põhjendatud, aga meile teeb siiski tõsiselt valu mõte kõigist kannatustest, mis laululindudel tuleb pikal rännakul üle elada, ja rohkem see mõte, et kultuurinimene nii halastamatult nendega ümber käib. Peaks siiski leitama linnukaitse säadusi, mis keelaksid linnukeste piinamise ja piiraksid nende hulgalise hävitamise.

Eesliajamine.

Peeter Roseggeri järgi E. M.

„Ja eesel andke mu armsale vennale Stefanile!“ ... Nii oli ta veel ütelnud ja siis oli ta surnud.

Päev hiljem sain teate vanema venna surmast, järgmisel päeval olin pääleinajana ühes teiste pärijatega venna matusel ja kolmandal päeval võtsin vastu kalli päranduse — ilusa hiirekarva eesli. See oli nii liigutav, et vend eesli pärandamisega just minu pääle oli mõelnud, ja ma otsustasin kaliks pidada venna mälestust.

„Nüüd siis, mu armas hall, kuulume me kahekesi kokku,“ ütlesin oma sõbralikule loomale ja panin talle nõõri kaela, mida ta — kõrvu kikki ajades — rahulikult laskis sündida. Ja siis asusime teele Sitzeldorfi, kus oli minu kodu. Kuuetunnipikkune tee — see on liig palju au väikesele Sitzeldorfile! Ja mis ütleb eesel, kui ta nii suure vaeva järel eest leiab ainult viletsa ütikesel! Ja-a! Viletsa ütikesel küll, aga hää peremehe! Juba esimesest hetkest, kui looma nägin, sai ta mulle armsaks ja minu poolehoid tema vastu kasvis iga sammuga.

Kui jõudsime Fadelbachi silla juure, siis jäi eesel seisma ja raputas oma auväärt pääd. Tegin näo, nagu ei saaks ma sellest aru. Kuid ta raputas teist korda pääd ja see pidi tähendama: „Ei, mu sõber, siit ma üle ei lähe!“

Ma läksin ta ette ja tirisin teda nõõrist. Tema aga toetas kabjad vastu maad ja ei liikund paigastki.

Salk õpilasi lähenes sillale. Nad asusid meie ümber ja olid väga rõõmsad maksuta etendusest, mis neile andsime. Mul oli kange häbi. Ma katsin oma näo pahema käega kinni, kuna paremas käes hoidsin nõõri. Lapsed narrisid eeslit vitsaraagudega. Siis lõi eesel tagant üles, mis lastele valmistas veel enam lõbu.

Hiljem tulid seda teed mööda kolm puuraiujat, kes olid parajasti minemas metsa.

„Kui sa tahad oma seltsimeest üle jõe saada, siis pead ta sinna kandma,“

ütles üks puuraiuja. „Kui eesel minna ei taha, siis ta ka ei lähe. Õige eesel ei lase end kunagi sündida.“

Mul oli väga paha meel, et minule kui eesli peremehele peavad andma õpetust võhivõõrad inimesed. Tõmbasin pää õlgade vahele ja pomisesin pahaselt: „Kuidas võin ma teda kanda?! Tal on neli jalga ja minul ainult kaks!“

Sääl tulid mehed appi, tõstsid eesli jalust, kaelast ja kõhust kinni hoides üles ja viisid ta üle silla.

Kui hall tundis, et tal on kindel maa jalge all, siis kummardas ta auväärilikult oma pääd ja traavis rahulikult oma teed edesi. Puuraiujad läksid samuti oma teed, ja ma kuulsin neid veel eemalt kaugelt naervat.

Hall oli mind sündind tundma tema vastu teatavat aukartust. Siiski, mida lähemale jõudsime Aubachile, kus jälle tuli üle silla minna, seda südimalt otisisin mõttes abinõusid, millega vähe painutada oma seltsimehe kangekaelsust. Katsusin teda meelitada leiva ja soolaga, mis mul juhtusid kaasas olema. Ühtlasi aga lõikasin ka kasevembla, laasisin ta lehtedest puhtaks ja punusin tubliks vitsaks. Eesel vaatas seda toimingut üsna ükskõiksel.

Lähenesime Aubachi sillale. Polnud sääl ühtki inimest, kes oleks mul abiks olnud eesli üle silla viimisel või kes oleks mind välja naernud.

„Saame ometi kord näha, hall, kumb meist annab järele!“ mõtlesin ma ja tahtsin temaga traavida edesi, nagu ei oleks sild midagi muud kui harilik kruusatee. Aga kaks sammu enne silda jäi eesel seisma — ja seisiski. Leiva sõi ta mu käest otsa ja seisis sääl rahulikult. Tõmbasin talle paar tulist pehme koha pihta. Esimene kord ta krimpsutas pisut nahka, teine kord aga sedagi mitte, vaid seisis kinninaelutatuna kohal.

„Noh, mis sa siis õige arvad?“ küsisin talt: „Kas peame siis siin üheskoos niikaua vahtima, kuni jõed ära kuivavad?“

Ta raputas oma halli pääd.

„Noh, mu sõber! Kui sul endal puudub tahtmine sõna kuulda, siis pead end painutama teise tahtmise alla.“

Läksin ta seljataha, sülitasin pihku, keerutasin vemmalt ja lasksin ta täiel jõul halli seljas tantsida. Ta hüppas ettepoole, esiteks tagumiste, siis esimeste jalgadega, käänis kõrvale, kargas jõkke ja läks rahulikult läbi vee solades teisele kaldale.

Sääl seisis ta, raputas vee endast maha ja vahtis üle jõe minu poole — kui tahaks ta ütelda: „Sa ei pea arvama, et ma vett kardan. Pead aga teadma, et üle silla ma ei lähe!“

Mina aga selle vastu ei hüppa põhimõttelikult mitte vette, vaid lähen ikka üle silla. Läksingi üle silla — ja meie olime jälle sõbrad.

Hall sõrkis nüüd alguses jälle üsna kenasti edesi, kahmates vahest tee äärest suutäie nõmmerohtu.

Aga viimaks hakkas ta ikka sagedamini ja sagedamini seisma jääma. Katsusin hääde sõnadega teda käima sundida. Kirjeldasin talle ta uut kodu, jutustasin maitsvast rohust, mis ta sääl sööb, pehmetest õlgedest, millel ta magab. Aga ohakatest, mis sääl ka kasvavad, ei lausund ma sõnakestki, sest ma ei tea, kas sellega eeslit ei haavata, kui talle ohakatest räägitakse. Samuti vaikisin ka kärust, mille ette kavatse sin teda rakendada, ja ka kottidest, mida mõtlesin ta selga laduda, sest ma ei uskund, et need veetlevad asjad eeslisse oleksid avaldanud mingisugust mõju.

Pikapääle kaotasid minu ilusad sõnad ja lubadused igasuguse mõju eeslisse. Loom läks ikka kangekaelsemaks ja viimaks ei saand millegagi teda paigast liikuma.

Selles hädas kohtas mind vana lambur, kes hoidis väikest lambakarja nõmmel. Ta vaatas hulga aega minu tegevust päält, siis tuli ta minu juure ja ütles:

„Teie mõlemad vaevate endid hirmsasti. Sa ei tunne eesli iseloomu. Eeseli ei taha edesi minna teadmatuses. Ta tahab teada, milleks. Pane tähele, ma luban talle midagi, mida hall rohkem usub kui sinu ilusaid sõnu.“

Ta võttis aasalt tordi heinu, kinnitas

selle minu kepi otsa ja sidus kepi nõoriga nii eesli pea ja kukla külge, et heinatort rippus paar vaksa eesli silmadest eespool. Kiiremalt kui mina sai eesel selle sisseseade tähendusest aru. Kohe tõstis ta oma lõuad üles heinatordi järele, aga samal hetkel kerkis ka heinatort kõrgemale. Eesel astus paar sammu ettepoole, et heinatükki kinni napsata, kui see ei lasknud end nii kergesti kinni püüda ja tõttas ikka edesi ja edesi.

„Küll ta nüüd juba läheb!“ ütles vana lambur. Mina aga ütlesin endale: „Kui ma ise oleksin osand selle pääle tulla, siis oleksin võind terve eluaeg selle üle uhke olla. Rumalale karjusele võis see aga kergesti meelde tulla, sest tal on alati heintega tegemist.“

Ilm oli läind kuumaks. Tõmbasin oma kuue seljast ja — et mul mõnusam oleks käia — riputasin ta halli selga. Talle oli see üksta puhas, talle läks korda ainult ta heinatort, mille järele ta tõttas ja mispärast meie ka kiiremalt edesi jõudsimel, kui see mulle meeldiski.

Et eesel heinatorti, mis ta silmade ees sinna ja tänna tolgendas, kätte ei saand, siis hakkas ta viimaks jooksuma, hüppas ühel teekäänakul teest kõrvale ja kihutas kui hull üle nõmme.

Mina muidugi talle järele. Nagu eeslil heinatordiga, nii läks minul eesliga: ma nägin teda küll enda ees, kuid ei saand teda ometi kätte. Lõppeks aga ei näinudki ma teda enam, sest ta oli jooksnud põõsastikku.

Ja mina seisan sääl — eeslita ja ja kuueta! Esimest oleks võind kergemini asendada — käesoleval juhtumisel kas või minu endaga, — aga kuueta taskus oli ka minu kirja- ja rahakott, ja seda ei võinud nii kergesti asendada, sest seal oli kogu minu rahatagavara, mida olin jõudnud korjata hoiukassa jaoks.

Ja kui ma nii sääl seisin —, siis kukkusin end siunama. Kuid ei aidand see kuigi palju, või õieti mitte midagi. Ja nii katsusin siis teist abinõu oma eesli kättesaamiseks; pugusin ka põõsastikku ja hakkasin teda otsima. Arvasin, et küll ta kinni jääb metsarägas-tikku, või vajub sohu, või mässivad

soomarjavarred ta jalad kinni. Tuli metsarägastik, kiskus mu näo katki, — aga eesel ei olnud sinna kinni jäänd. Tuli soo, ma vajusin säärteni sisse, aga eesel ei olnud sohu vajund. Tulid soomarjavarred, rebisid mu püksid lõhki, — aga eeslit polnud kuski näha. . .

Lõppeks ometi leidsin ta üles. Ta seisis metsatihnikus ja oli suure mõnuga heinatordi kallal, mis oli lahti rebenenud ta pää küljest ja seisis ta jalge ees maas. Silmapilk kiskusin nõõri küljest lahti oma kepi, võtsin nõõrist kõvasti kinni ja ütlesin eeslile:

„Armas sõber! Õieti peaksin su maha lööma, — kuid see ei aita ju midagi! Ei saa ju sellest sina rumalamaks ega mina targemaks. Mul on olnud hääd mõtted sinuga. Ei tahtnud sind kohe esimesel päeval koormata. Olen olnud viisakas sinu vastu ja lasknud sind enda kõrval jalutada. Kuid sina oled minu vastu olnud halb ja nurjatu. Juba esimese silla juure tegid mulle häbi inimeste ees. Teise silla juures oled mind mõnitand. Selle järele olid sa kangekaelne nagu sõnn. Ja lõppeks oled sa kui kelm plehku pistnud minu kuue ja rahaga. Et sel viisil lõpp on meie sõprusel, sellest saad sa ju isegi aru. Ja nüüd kohe — et oled heinatüki ära söönud — astud mu teenistusse. Meil on veel käia tükk teed ja selle käid sa meie mõlema eest. Saame näha, kes meist teisest üle on!“

Hüppasin suure hooga eesli selga, nii et see peaaegu looka vajus mu koorma all.

„Nii siis, edesi!“

Ja mis sündis? Eesel hakkas vaikselt edesi ratsutama. Tõsiselt ja rahulikult traavis ta minuga mööda teed. Väga sõnakuulelikult alistus ta mu juhitudisele, pidas end üles hästi õpetatud loomana, ei vahtind paremale ega pahemale poole. Ei sirutand oma kaela ühegi rohututi järele, ei jäänd seisatama, aga ei joosnud ka liig kiiresti, vaid traavis tõsiselt ja rahulikult oma teed.

Tulime veeloigu juure. Rahulikult kandis ta mind sellest üle. Jõudsim silla juure. „Noh, nüüd on lugu lahti!“ arvasin. Kuid ta ei jäänd pilgukski seisatama, vaid traavis tõsiselt ja rahulikult üle silla.

Suures üksmeeles käisime teed, kuni vastu õhtut jõudsim õnnelikult Sitzeldorf. . .

* * *

Nüüd on hall juba ammugi surnud. Hoian südames ta vastu alal suurt lugupidamist, nagu seda tunnen igatühe vastu, kellelt olen õppind midagi hääd ja õiget. Ja temalt olen õppind, et eesel on hää ja kasulik loom, aga ainult siis, kui temaga ümber käiakse — kui eesliga.

Jutt jänesest, kes hirmutas metsloomi.

Kõik teavad, milline suur argpüks on jänes. Korra istus ta rahulikult palmi all. Siis tuli tuulepuhang, mis kõigutas puid ja raputas maha küpset vilja.

— Mis see on? Kui viimati tuleb ehk maavärisemine! hüüdis kokkunud jänes, hüppas üles ja köökas minema. Teel tuli talle vastu kaljukits.

— Mis on sündind? küsis kaljukits, pööris ümber ja hakkas jänese kõrval jooksuma.

— Metsa ähvardab maavärisemine! hüüdis jänes.

Hirmus uudis levis kui kulutulijäneste, kodujäneste ja kaljukitsede hulgas ja nad kõik ruttasid ähvardava õnnetuse eest varju otsima. Neile järgnesid pühvlid, ninasarvikud, elevandid, maod ja hulk muid loomi.

— Mis on lahti? pärisid vastutulijad metsloomad.

— Metsa ähvardab maavärisemine! ütlesid põgenejad lõõtsutades ja ruttasid edesi.

Lõppeks oli põgenev hulk juba mitme kilomeetri pikkune rong. Kõik püüdsid

joosta võimalikult kiiresti, et mitte tagant-tulijaile jalgu jääda.

Kui ehmund loomad jõudsid suure jõe kaldale, kuhu nad võib olla juba ligemal silmapilgul oleksid kõik uppund, kohtasid nad elajate kuningat, lõukoera, kes hirmsa karjumisega kogu põgeneva karja kinni pidas.

— Mis on lahti? küsis lõukoer.

— Pühvel ütles, et tuleb maavärisemine, vastas tiiger.

— Kes nägi selle tulevat? küsis lõukoer.

— Seda me ei tea, vastas tiiger. Seda teab elevant.

— Ninasarvik jutustas seda, ütles elevant.

— Ja meie kuulsime seda pühvliilt, ütles ninasarvik lõõtsutades.

Pühvel oli kuulnud asjast kaelkirjakult, see jälle kaljukitselt, ja nõnda jõuti jäneseni.

— On see tõesti võimalik, hüüdis lõukoer, et kõik olete lasknud end hirmutada väikesel ehmund jänesel pea-aegu surnuks? Minge tagasi palmilehtedelt nõutama selgust selle hirmsa maavärisemise kohta.

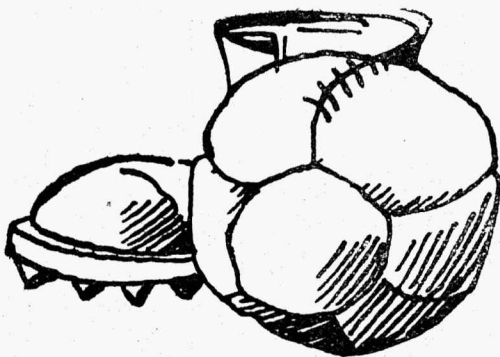
Kui nad sinna jõudsid, langes küpsed vilja nende ette maha.

— Näete nüüd, ütles lõukoer, mis on selle järeldus, kui usute meie maakera suurimat pelgurit. Ta on teind teid veel suuremaiks pelgureiks, kui on ise. Hakkasite põgenema selgust muretsemata selle kohta, millest ta oli ehmund. Ärge siit peale uskuge hulkade juttu, vaid usaldage parem oma otsustusvõimet.

Soome keelest J. E.

Spordi

ringvaade.

Noorte koolipoistena ollakse mängust ja spordist haardud kogu olemusega. Seda on tunnud palju möödunud aastate koolipoisse ja mälestused neist seiklustest on kooliaja kaunimaid. Viimastel aastatel on mäng ja sport noortes aiva levinend ja on poistele saand tegevriks, mis jumestab õppetööd.

Spordi üldliikumise laienemine ja liikumise juhtimine valmistab poistele praegu enam spordivõimalusi kui seda oli aastaid tagasi. Näiteks ei ole varemalt meil tuntud sarnast poiste siduvat organisatsiooni kui Tallinna poiste spordiliit, mida juhhib Jüri Lossman, kodumaa kuulsamaid spordinimesid ja

mees sellele nimele vastava ambitsiooniga. Poiste spordiliidul on Tallinnas kuni 30 jalgpallimeeskonda, s. t. üle 300 mängija.

Poiste spordi teistest suurrõaldustest on nimetada kolmekuulisi kergejõustiku ja jalgpalli kursusi staadionil, mida juhtisid spordi keskliidu instruktorid A. Rosenberg ja K. Ree. Kursuste lõpul peeti võistlusi, millest võttis osa ligi 400 poissi ja tüdrukut. Naisõpilane Teitelbaum juudi gümnaasiumist jooksis neil võistlustel 400 meetrit uue Eesti rekordi ajaga 64,0 sek. Poisid olid võistlustel oma võimete kohaselt jaotatud kolme klassi: algajad, A klass (kuni

17 a.) ja B klass (kuni 15 a.). Algajate klassis hüppas Berg kaugust 6,22 mtr. ja kõrgust Laas ja Ernesaks mõlemad 1,60 mtr. Noorte A klassis olid paremateks saavutusteks Veissi kaugushüpe 5,65 mtr. ja kõrgushüpe samal poisil 1,60 mtr. Kuni 15-aastastest poisest hüppas Silbernagel kõrgust 1,40 mtr. ja Matsov kaugust 5,15 mtr. Võistlenud poiste hulgas on rohkelt lootustandvat sportlist materjaali.

Rahvusvahelises kergejõustikus on viimase aja suursündmuseks Rootsi võit Soome üle. Punktides avaldus see 98 : 86. Soome moraalne kaotus ületas sellejuures tegeliku lüüasaamise määra. Nüüdne Stokholmi maavõistlus nim. riikide vahel oli järjekorralt teine, kuna esimese, peetud a. 1925 Helsingis, võitis Soome 99 : 85.

Euroopa kergejõustikus on tänavu osutunud esimeseks samuti Soome võitja Rootsi. Võrdluse aluseks on võetud esivõistluste tagajärjed ja nende põhjal on paremusjärjekord: 1. Rootsi, 2. Saksa, 3. Soome. Läti on 16-nes, Eesti 17-nes ja seisab vaid ees Hispaaniast.

Tallinna-Tartu kergejõustiku linnavõistlusel, mis peeti Tartus, võitis reservmeestega esinev Tallinna meeskond 103 punktiga Tartu 96 vastu. Võistluse vaatajateks olid enamikus noored poisid, kes püsisid tõelise huviga kohal hoolimata vihmast. Tallinna meeskonnas oli vaid üks võistleja alla kahekümne aasta, kuna Tartu meeskond koosnes rohkemal arvul koolipoistest. Tartu esitusmeeskonnas oll 4 võitslejat 19-aastased ja kaks koguni 17-aastased. Need kaks suurvõistluse benjamini olid Edgar Laabent ja Valter Korol. Laabent on Eesti tänavune 100 meetri meisterjooksja ja võitis linnavõistlusel kolm esimest kohta. Korolist tõotab saada hää keskmaajooksja.

Jalgpallis oli välismaade sünnimuseks Läti-Soome rahvusmeeskondade maavõistlus Helsingis, mille Soome võitis

teenitult 3 : 1. Võidu sama tagajärjega kordasid soomlased ka teisel võistlusel, mis peeti Helsingi-Riia linnavõistlusena. Koduteel võistles Läti meeskond Tartu koondusega. Kuigi Tartu on palli alal kodumaa mahajäänumaid linnu, võitsid lätlased Tartu kõige napimalt: 1 : 0. Soome-Läti maavõistlus kinnitas oma tagajärjega kaudselt Eesti paremust neist kahest riigist. Eesti on jalgpalli alal tänavu jälle Balti meister ja võitis Soome 2 : 1 ja Läti 4 : 1.

Kodumaa jalgpalli suursündmuseks, mida vaatama ilmus ka riigivanem ja sõjaminister, oli esivõistluste lõpumäng võiml.-selts Spordi ja Tallinna jalgpalliklubi (TJK) vahel. Vihm ei takistand 3000-nde vaataja kogumist staadionile. Meistritiitli kaitsjaks oli TJK, kes läinud aastal finaalis võitis Spordi üleolevalt 4 : 1. Tänavu oli TJK nõrgenend, kuna Sport võistluselt võistlusele ilmutas tõusu oma võistlusvõimes. Nüüd- sel finaalis oli Sport parem oma vastasest ja võitis 2 : 0. Tänavusega koos on Eesti jalgpalli esivõistlusi peetud 7 aastat. 1923. a. tuli võitjaks Kalev ja 1926. a. TJK, teistel aastatel s.-s. Sport. Tänavu oli Spordil viies kord ja aasta võita Eesti parima jalgpallimeeskonna nimetus. Koos sellega võitis Sport jäädavalt ka võistluse auhinna — Ed. Saarepera karika. See oli Eesti spordi kaunimaid ja väärtuslikumaid auhindu. Karikas on hõbedast ja kaalub ligi 4 kg. Valmistatud 1826. a. ja inglise kullasepa käsitöö. Paar nädalat varemalt võitis Sport veel ühe suure auhinna — „Vaba Maa“ hõbe-puuviljavaasi, mis oli välja pandud Kalev-Spordi vaheliste kohtamistele. Viimasel Kalev-Spordi võistlusel võitis Sport Kalevi 2 : 1.

Eesti jalgpallimeeskondade paremus tänavu on järgmine: Tallinnas — 1. Sport, 2. TJK, 3. Kalev, 4. Merkuur; siseriigis — 1. Narva Võitleja, 2. Türi Spordiring, 3. Sakala kaitsemaleva spordiklubi.

Toomas Kivi.

Male.

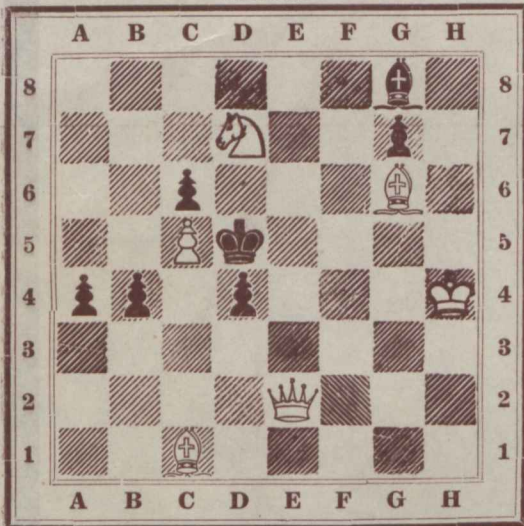
Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 23.

Kokku säädnud L. Blumenoff (Tallinnas)

„Noorusmaa“ originaal.

Mustad.

Valged.

Valged: Kh4, Le2, Oc1 ja g6, Rd7, Ec5.

Mustad: Kd5, Og8, Ea4, b4, c6, d4 ja g7.

Valged algavad ja annavad matt k a h e sammuga.

Selle ülesande lahendamine annab võistlusel k a k s punkti

Vehterstein'i lõpumängu nr. 11 lahendus.

1. Rf4 : e2, f3 : e2,
2. Vf7—f2!, e2—e1L,
3. Vf2—e2+, Le1 : e2,
4. d3—d4+ K ükskõik kuhu.

Valged on suitsus.

Õiged lahendused lõpumängule nr. 11 saatsid: Evald Karp, V. Mikenas ja B. Kärner (Tallinnast), A. Karu, B. Keres ja P. Tõldsepp (Tartust), Endel Markson (Rakverest), Martin Villemson (Pärnust); ülesandele nr. 21: Gustav Vehterstein (Vändrast).

Kabe.

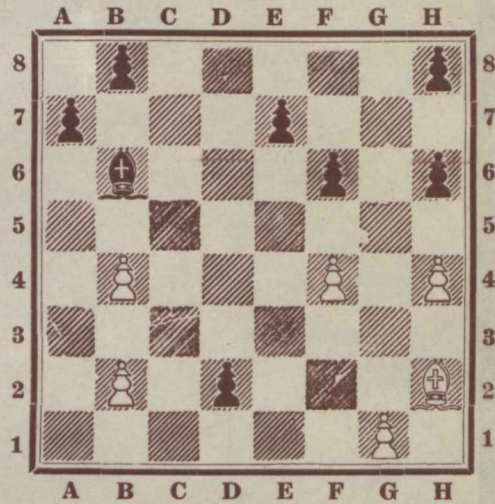
Toimetaja A. Burmeister.

Lõpumäng nr. 15.

Kokku säädnud Evald Karp (Tallinnas).

„Noorusmaa“ originaal.

Mustad.

Valged.

Valged: Kh2, Lb2, b4, f4, g1 ja h4.

Mustad: Kb6, La7, b8, d2, e7, f6, h6 ja h8.

Valged algavad ja võidavad.

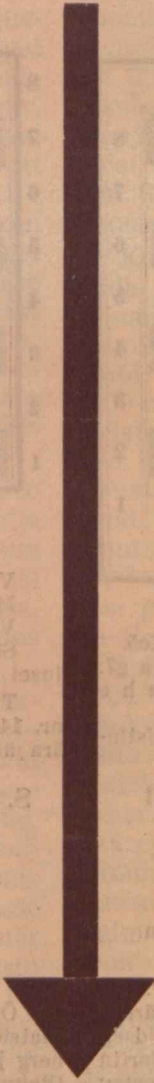
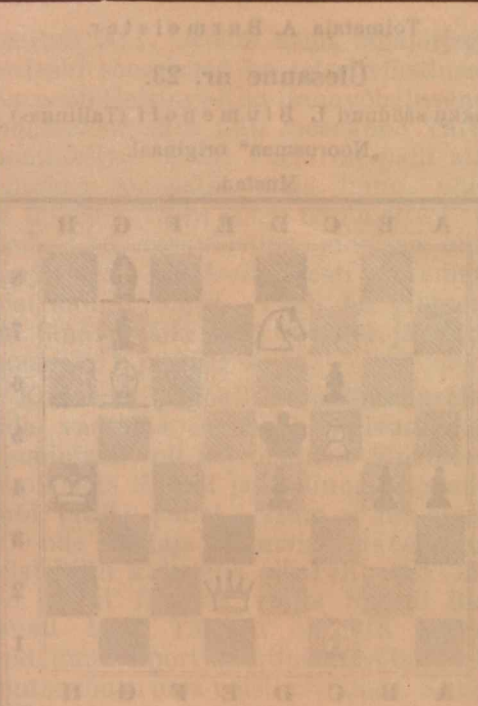
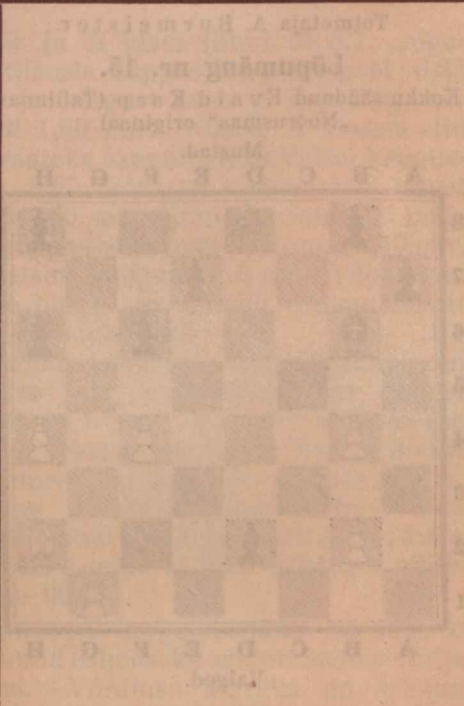
Selle lõpumängu lahendamine annab võistlusel k a k s punkti.

Trükiviga. E. Karp'i kabe lõpumängul nr. 14 on must lihtkivi d8 ülearune ja peab ära jääma.

S. Scheermanni lõpumängu nr. 12 lahendus.

1. f4—e5, b6 : d4 : f6,
2. b4—c5, Ka7 : d4,
3. h6—g7, f6 : h8,
4. g3—f4, e3 : g5,
5. h4 : f6, Kd4 : g7,
6. Kf8 : h6 : c1 : a3 jne.

Õiged lahendused lõpumängule nr. 12 saatsid: Evald Karp, A. Grünberg, K. Tramborg ja V. Mikenas (Tallinnast), Endel Markson (Rakverest), B. Keres ja Paul Tõldsepp (Tartust), Eugen Lagsdin (Riiast).

1. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 2. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 3. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 4. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 5. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 6. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 7. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 8. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02

1. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 2. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 3. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 4. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 5. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 6. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 7. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02
 8. K1:02, L1:02, M1:02, N1:02, O1:02, P1:02

NOORUSMAA

ILMUB KAKS KORDA KUUS

Tellimishind aastas 400 mk., pool-
aastas 200 mk., veerandaastas 100 mk.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk t. 2.

